

in memoriam

Prof. Dr. Radnay József (1927-2014)

2014. február 13-án tragikus hirtelenséggel elhunyt a magyar munkajogtudomány doyenje, Radnay József, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professor emeritusa és a mai Kúria jogelődjének számító Legfelsőbb Bíróság munkajogi kollégiumának elnök-bírája, a Magyar Munkajogi Társaság elnöke és a Professzorok Batthyány Körének tagja. Előrehaladott kora ellenére haláláig teljes szellemi és testi frissességgel aktívan részt vett a PPKE Jogi és Államtudományi Kara munka- és szociális jogi tanszékének oktató és tudományos kutatási munkájában, amely tanszék megszervezése az ő nevéhez fűződik, és amelynek 2008-ig, mint aktív állományban lévő egyetemi tanár, a vezetője volt. Ezt követően professor emeritusként a tanszéknek a környezetvédelmi tanszékkel történt összevonása után egészen 2012-ig tárgyvezetőként irányította a munka és a szociális jog tantárgy oktatását. 2012-ben kapott meghívás alapján professzori kinevezést Gyulavári Tamás, akinek vezetésével visszaállt a munka- és szociális jogi tanszék. A tanszék oktató és kutató munkájában ezt követően fáradhatatlan lendülettel és rendszerességgel részt vett egészen a végső időpontig. A halál az egyetemen érte. Azon a februári tragikus napon az egész napos esőtől nedves lépcsőn előadásának befejeztével megcsúszva fejjel lefelé a falnak zuhant, nyakcsigolyatörést elszenvedett és többé már nem tért magához.

Halála nagy veszteség a magyar munkajogtudomány számára. A *Gazdaság és Jog* című tudományos folyóirat munkajogi rovatának vezetőjeként mindig helyet biztosított az idősebb és fiatalabb kollegáknak a publikálásra. Sohasem utasított vissza cikket, hanem iránymutatásokkal visszaadta, hogy miként dolgozzák át a szerzők és így kijavítva gondoskodott leközlésükről. Ugyanilyen segítőkészséggel és jobbitó szándékkal vett részt opponensként vagy bírálóbizottsági tagként a Miskolci Egyetem és a Debreceni Egyetem Jogi Kara doktorjelöltjeinek a védésén, valamint doktori szigorlati vizsgáin vizsgabizottsági elnökként vagy tagként.

2001 és 2005 között a Miskolci Egyetem munkajogi tanszéke és a Trieri Egyetem keretében az Európai Unió fenntartásával működő Európai Munkajogi és Munkaügyi Intézetével a munkáltató fizetésképtelenségéről és a csődeljárás munkajogi kihatásairól folytatott kutatásba, német részről a Mainzi Gutenberg Egyetem munka- és kereskedelmi jogi tanszéke, magyar részről pedig a PPKE Radnay által vezetett munkajogi tanszéke kapcsolódott be. A kutatás eredményét magyar és német nyelvű tanulmánykötetben tettük 2005-ben közzé, amely kötetben Radnay Józsefnek német és magyar nyelvű tanulmánya is szerepel.

Ami Radnay tudományos munkásságát illeti, igen szerteágazó és tartalmas volt. Adódott ez abból, hogy szakmai működésének igen jelentős része a joggyakorlattal fonódott össze. Előbb mint a MÁV, majd a Nehézipari Minisztérium jogi osztályának tisztviselőjeként, majd az utóbbinak vezetőjeként számos tanulmányt és több könyvet tett közre a vasúti közlekedés körében okozott kárfelelősséggel, azok büntetőjogi kihatásaival, a közreműködői, valamint a veszélyes üzemi felelősség polgári jogi, munkajogi és büntetőjogi következményeivel foglalkozott. A Nehézipari Minisztériuma kerülve, szakirodalmi munkássága a bányakártalanítás területéről írt több tanulmányt, társszerzéssel pedig monografikusan feldolgozta a bányajogot, amely több kiadást is megélt.

Az 1980-as évek elején a Munkaügyi Minisztériumba került és a Jogi Osztály vezetője lett. Innen kapott 1988-ban meghívást a Legfelsőbb Bíróságra, ahol előbb tanácsvezető bíróként működött, majd pedig nemsokára a Munkaügyi Kollégium elnöke lett. Az ő nevéhez fűződik a munkáltatói felmondás indoklásáról szóló 95. sz. és a munkáltatói jogutódlásról megalkotott 154. sz. munkaügyi kollégiumi állásfoglalás, amelyek közül mind a kettő a nyugat-európai államokhoz hasonló védelmet biztosított a munkavállalók részére. Ez akkor nagyon nagy jelentőséggel bírt, mivel még akkor nem voltunk az Unió tagjai és helyzetünk a privatizáció során kiszolgáltatott volt. Az általa vezetett munkaügyi kollégiumi joggyakorlat tette még az Unióba történt belépés előtt euró-konformmá a magyar munkajogi ítélkezést. Ez nemcsak az individuális, hanem a kollektív munkajogra, pl. a sztrájkjogra is vonatkozott.

Hatalmas szaktudása révén megbízást kapott a Ptk. rekodifikációján dolgozó Kodifikációs Főbizottságtól annak megválaszolására, hogy a munkaszerződés bekerüljön-e az új Ptk.-ba és ha igen, akkor miként. E munkában megbízás alapján Kiss György, a Pécsi Jogi Kar munkajog professzora és magam is részt vettem. Kiss Györggyel mi amellet érveltünk, hogy a munkaszerződés kerüljön be a Ptk.-ba, amit én még kiegészítettem a kollektív szerződés behozatalával is. Radnay velünk ellentétben akként foglalt állást, hogy sem a munka-, sem a kollektív szerződést nem kell az új Ptk.-ba bevinni, hanem a Ptk. kötelmi jogának az általános részét teljes egészében az Mt. mögöttes jogterületének kellene tekinteni, amit az Mt.-ben kellene kifejezésre juttatni. Végül az ő koncepciója valósult meg.

Exegi monumentum aere perennius, mondta magáról Horatius. Ez Radnayra is illik. Az utána fennmaradt több mint 200 írott mű túlnyomó része munkajogi. Szakirodalmi munkássága, munkajogi kézikönyvei és monográfiái, valamint folyóirat-tanulmányai az individuális és a kollektív munkajog valamennyi intézményét átfogták. Írt a munkajog és a polgári jog összefüggéséről, ide értve a munkajogból a polgári jogba történő menekülés ma is aktuális problémáját. Feldolgozta a gazdasági társulások munkajogi kérdéseit, foglalkozott a női, a fiatalok és a csökkent munkaképességű munkavállalók védelmével, a munkavállalói jogalanyisággal, a fő és a mellékállás viszonyával, a munkavállalói jogutódlással, amelyből a már említett híres 154. MK. állásfoglalás született meg. Írt a munkaviszony tartalmáról, a külföldön történő foglalkoztatás problémáiról, az önfoglalkoztatásról, a munkaviszony tartalmának, a munka-, és a pihenőidő, valamint a szabadság, továbbá a munkadíjazás jogi kérdéseiről. Magas szinten

elemezte a munkaviszony megszüntetésének a problémáit, főként a munkáltatói felmondást a munkavállalói érdekekre összpontosítva. Tudományos munkássága felölelte a kollektív munkajogot is. Mélyen szántó tanulmányokat írt jogösszehasonlító alapon a kollektív szerződésről az üzemi tanácsról és az európai üzemi tanácsról, valamint a sztrájkjogról.

Az individuális munkajogon belül központi témaként először a munkadíjazással foglalkozott, amit monografikusan is feldolgozott. E mű sikeres akadémiai megvédést követően 1988-ban megszerezte a kandidátusi tudományos fokozatot. Ez után központi kutatási témájává a munkavédelem és a munkabalesetek jogi kihatásainak a kutatása vált. E témakörből megírt monográfiáját akadémiai doktori értekezésnek szánta, amely eljárás egyes emberek szakmai féltékenysége miatt sikertelenül zárult. Ezt követően a Miskolci Egyetem jogi karán habilitált. „Summa cum laude” sikeres habilitációja alapján lett egyetemi tanár 2002 júliusában. Doktorinak sikertelenül benyújtott, de habilitálási eljáráson sikerrel megvédett munkáját a Bíbor Kiadó jelentette meg a munkabalesetekről, mely ma is alapmű.

Radnaynak a mintegy kétszáz műből álló szakirodalmi munkásságát a nemzetközi jogösszehasonlítás, valamint az elmélet és a gyakorlat ötvözése jellemzi. Ebbe nyilván belejátszott az a három hónapos tanulmányút, amelyet Németországban, a *Bundesgerichtshof*-on töltött el, valamint az, hogy a német és az angol munkajogi szakirodalmat rendszeres jelleggel olvasta és feldolgozta.

A munkajogtudományt és az egyetemi oktatást a halálával komoly veszteség érte, ide érve az új tudományos generáció felnevelését is. Segítőkéz, jó kolléga és barát volt. Fájó szívvel búcsúzunk tőle, Tőled!

Liber Amicus Josephus Radnay Vale!

Sic Tibi terra levis est.

Prof. E. Dr. Prugberger Tamás D.Sc.
